

НАСТАНОВА

**АНКЕТИ ДЕКЛАРУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ
ОСНОВОПОЛОЖНІ НАСТАНОВИ
(IEC Guide 113:2000, IDT)**

ДСТУ-Н IEC Guide 113:2007

Видання офіційне

БЗ № 12-2007/734

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2008

ПЕРЕДМОВА

1 ВНЕСЕНО: Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)

ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: **Т. Бондаренко; С. Тихонова; В. Шаповал**, канд. фіз.-мат. наук

2 НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 24 грудня 2007 р. № 386 з 2008–07–01

3 Настанова відповідає ІЕС Guide 113:2000 Materials declaration questionnaires — Basic guidelines (Анкети декларування матеріалів. Основоположні настанови)

Ступінь відповідності — ідентичний (IDT)

Переклад з англійської (en)

4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

**Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України**

Держспоживстандарт України, 2008

ЗМІСТ

	с.
Національний вступ	IV
1 Сфера застосування	1
2 Означення	2
3 Процедура розроблення анкет декларування матеріалів	2
4 Основні правила побудови анкет декларування матеріалів	2
Додаток А Приклади речовин (матеріалів) обмеженого застосування, на які поширюється дія відповідних правових норм (станом на 1998 р.)	3
Додаток В Приклади критеріїв для декларування небезпечних речовин	3
Додаток С Приклади ймовірних критичних компонентів і частин	4

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Ця настанова є тотожний переклад ІЕС Guide 113:2000 Materials declaration questionnaires — Basic guidelines (Анкети декларування матеріалів. Основоположні настанови).

Настанову було підготовлено Консультативним Комітетом з Екологічних Аспектів (АСЕА) відповідно до процедури, наведеної у додатку Р частини 1 Директив ІСО/ІЕС (ISO/IEC Directives by the Advisory Committee on Environmental Aspects (АСЕА)).

Настанова містить вимоги, що відповідають чинному законодавству України.

До настанови внесено такі редакційні зміни:

- до тексту долучено структурний елемент «Зміст»;
- структурні елементи настанови: «Титульний аркуш», «Передмову», «Національний вступ», першу сторінку та «Бібліографічні дані» — оформлено згідно з вимогами національної стандартизації України.

У цій настанові англійський термін «*substances*» перекладено як «*речовини*», який охоплює і поняття терміна «*матеріали*».

Копії документів, на які є посилання в цій настанові, можна отримати в Головному фонді нормативних документів.

НАСТАНОВА

АНКЕТИ ДЕКЛАРУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ
ОСНОВОПОЛОЖНІ НАСТАНОВИ

АНКЕТЫ ДЕКЛАРИРОВАНИЯ МАТЕРИАЛОВ
ОСНОВОПОЛОЖНЫЕ РЕКОМЕНДАЦИИ

MATERIALS DECLARATION QUESTIONNAIRES
BASIC GUIDELINES

Чинна від 2008-07-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Одним з важливих аспектів взаємопов'язаного з продукцією захисту довкілля є екологічно безпечне повторне використання чи видалення (утилізування). Це можливо лише за умови, коли є відомості про склад речовин, які містяться в продукції, і про можливі наслідки для здоров'я та навколишнього середовища (довкілля). Тому виробник повинен знати, які саме речовини, важливі з точки зору екології, містяться в його продукції. Додатково він повинен знати сферу поширення і концентрацію цих речовин та надати необхідну інформацію про це тим, хто її потребує. На рисунку 1 показано потік інформації щодо вмісту матеріалів, який охоплює декількох учасників (сторін).

Ця настанова не є директивною. Її написано переважно для того, щоб допомогти компаніям, які мають розроблювати анкети декларування матеріалів для продукції, наприклад як частину деталізації закупок. Настанова призначена для підвищення узгодженості та порівнюваності різних анкет. Передбачається, що це спричинює зменшення вартості робіт як щодо надісланих анкет, так і стосовно відповідей (на них). Утім треба брати до уваги, що можливості узгодження анкет декларування матеріалів обмежені через відмінності необхідної інформації та через неперервні зміни переліків небезпечних матеріалів.

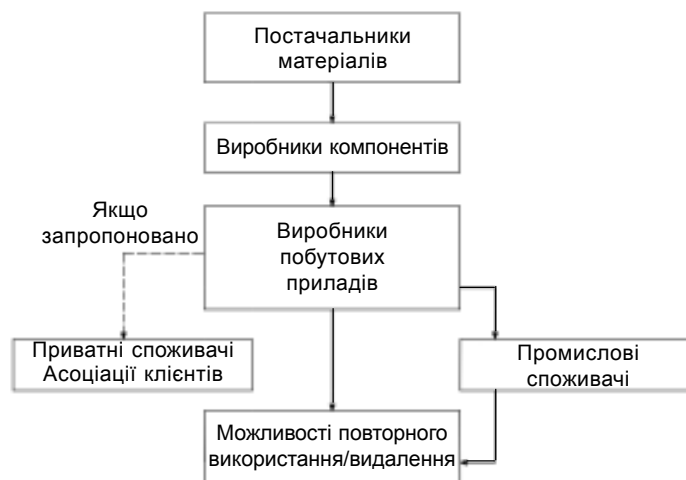

Рисунок 1 — Потік інформації щодо вмісту матеріалів

2 ОЗНАЧЕННЯ

У тексті цієї настанови продукція охоплює, зокрема, матеріали, компоненти, складальні одиниці й побутові прилади у сфері електротехнічної та електронної промисловості.

3 ПРОЦЕДУРА РОЗРОБЛЕННЯ АНКЕТ ДЕКЛАРУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ

Декларування матеріалів може набувати різних форм, щоб бути узгодженим між залученими учасниками, залежно від продукції, вимог, рівня конфіденційності тощо. Однак, є декілька основних пунктів, спільних для декларування всіх матеріалів, і, беручи їх до уваги, можна досягти достатнього рівня узгодженості, таким чином досягти спрощення роботи та зменшення витрат.

Декларування матеріалів завжди охоплює щонайменше двох учасників, зазвичай, це споживач (сторона, яка потребує інформації) та постачальник (сторона, яка надає інформацію). Пізніше інші учасники можуть використовувати дані щодо декларування первинних матеріалів, як, наприклад, щодо відновлення компаній, повторного використання, експорту обладнання, яке було у використанні («секонд-хенд»), тощо. Ця третя сторона стає відповідним чином стороною, яка потребує інформації.

Перед декларуванням матеріалів треба врегулювати низку питань між споживачем і постачальником. Найважливіші серед них такі:

a) Який елемент (цілий продукт, компонент, частину, вузол тощо) треба розглядати? Або чи треба використовувати заявлену «структуру даних»: готова продукція й окремо розглянуті компоненти? Якщо так, то який рівень деталізування необхідний?

b) Який критерій треба використовувати для визначення декларованих речовин?

c) Понад які граничні значення маси та/або концентрації треба декларувати речовини?

d) Які одиниці величин буде використано?

Ці пункти треба врегулювати згодою між споживачем і постачальником, переважно на основі узгодженості між усіма суб'єктами діяльності у низці поставок. Однак, є випадки, коли споживач може прописувати речовини, які будуть заявлені, та/або граничні значення маси та/або концентрації без попереднього обговорення. Це той випадок, коли нормативні обґрунтування надають запитом про надання інформації.

В інших випадках вибір речовин може бути залишено за постачальником, як, наприклад, коли споживач лише визначає перелік речовин для обмеженого користування або критерії.

У всіх випадках перед детальним розробленням будь-якої декларації матеріалів взагалі споживач має надати постачальнику чіткі формулювання стосовно зазначеної вище інформації.

4 ОСНОВНІ ПРАВИЛА ПОБУДОВИ АНКЕТ ДЕКЛАРУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ

a) Анкети декларування матеріалів мають відповідати окремому виробу чи групі виробів (охоплюючи пакування).

b) В анкетах декларування матеріалів роблять запит про конкретне місце чи компонент, у якому міститься декларована речовина.

c) В анкетах декларування матеріалів роблять запит про речовини, які навмисно використано у виробі, а також запит про речовини та залишки речовин, використані у виробничих процесах.

d) Декларовані речовини мають бути однозначно ототожнені з переліком (номенклатурою), бажано реєстраційним номером Хімічної реферативної служби (CAS), або з іншими використовуваними на міжнародному рівні реєстраційними номерами.

Примітка 1. Реєстраційні номери CAS надає хімічним сполукам. Оскільки хімічна сполука може мати різні назви, реєстраційний номер CAS використовують для чіткого (однозначного) ототожнення.

e) Має бути визначено граничну масу, понад яку беруть до уваги компоненти чи частини виробу.

Примітка 2. Вирішальними чинниками можуть стати ризики, зумовлені наявними речовинами та закінченням строку служби. Наприклад, може бути необхідним заявити малі вимикачі, що містять ртуть і тому вони можуть стати причиною забруднення довкілля у разі роздроблення матеріалу.

f) В анкетах декларування матеріалів має бути визначено межі концентрацій речовин. У разі небезпечних речовин ці межі має переважно бути засновано на оцінці очікуваних ризиків.

Примітка 3. Для класифікації граничне значення могло бути 0,1 % від маси відповідно до межі концентрації канцерогенних або мутагенних речовин. У разі декларування канцерогенних або мутагенних речовин це точне граничне значення має бути вибрано. Для спрощення декларування матеріалів цю межу концентрацій можна також використовувати для всіх інших речовин.

g) За можливості, значення концентрації мають надавати кількісне співвідношення речовин у їхній безпосередній близькості, наприклад токсична речовина як стабілізатор в ізолювальному прошарку або канцерогенна речовина як пігмент (забарвлювач) пластмасового корпусу.

- h) В анкетах декларування матеріалів може бути враховано речовини:
- на які поширюється дія відповідних правових норм (див. додаток А);
  - на які поширюється дія відповідних міжнародних договорів;

Примітка 4. Це охоплює матеріали, переміщення та видалення яких є предметом міжнародних договорів, таких як, наприклад, Базельська конвенція.

— небезпечні для здоров'я чи довкілля (див. додаток В). Здебільшого ці речовини сконцентровані в певних компонентах або частинах виробу (див. додаток С та 4b);

- суттєві наприкінці строку служби;
- суттєві в іншому аспекті й не належать до зазначених вище категорій.

i) Різні категорії заявлених речовин можуть бути чітко ототожені в анкетах декларування матеріалів.

j) У деяких випадках це може бути ефективним для компонентів, узятих як група споріднених об'єктів.

Доцільно використовувати анкети, придатні для машинного оброблення.

Примітка 5. Ніяке оцінювання або підпорядковування не було застосовано до згаданого вище переліку основних правил.

ДОДАТОК А

ПРИКЛАДИ РЕЧОВИН (МАТЕРІАЛІВ) ОБМЕЖЕНОГО ЗАСТОСУВАННЯ, НА ЯКІ ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ ВІДПОВІДНИХ ПРАВОВИХ НОРМ (станом на 1998 р.)

Нижче подано речовини або групи речовин, на які поширюються правові норми, що впливають на використання товарної продукції в галузі електричної та електронної промисловості. У таблиці надано попередній огляд ситуації у деяких економічно важливих регіонах. Діапазон регулювання обмежень для деяких застосувань до цілковитої заборони наведено з нечисленними винятками. Для всіх обмежень і заборон установлюють межі концентрацій, які залежать від зазначених застосувань.

Споживач зобов'язаний консультуватися щодо найсучаснішого реєстру інформації у відповідній країні.

Таблиця А.1 — Речовини обмеженого застосування

	Обмежені в		
	ЄС	Японії	США
Азбест	Так	Так	Так
Кадмій та його сполуки	Так	Ні	Так
Хлорований фторований вуглеводень (CFCs)	Так	Так	Так
Ртуть (в електричних батареях)	Так	Ні (VIC*)	Так
Поліхлордифеніли та терфеніли (PCBs та PCTs)	Так	Так	Так
Полібромдифеніли та дифенілові ефіри (PBBs і PBDEs)	Ні (VIC*)	Ні (VIC*)	Ні (VIC*)
* VIC = Виробничі зобов'язання добровільної дії — не використовувати цих речовин.			

ДОДАТОК В

ПРИКЛАДИ КРИТЕРІЇВ ДЛЯ ДЕКЛАРУВАННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ РЕЧОВИН

Речовини, які відповідають наведеним нижче критеріям, можуть міститися в анкетах декларування матеріалів.

Таблиця В.1 — Можливі критерії

Небезпечні для здоров'я	Канцерогенні, мутагенні, токсичні для репродукування (CMR) Високотоксичні або постійно токсичні Легкоперетворювані в CMR-речовини або токсичні речовини* Що спричиняють підвищену чутливість (алергію) Радіоактивні
Небезпечні для довкілля	Що забруднюють воду Стійкі + біологічно накопичувані Що сприяють глобальному потеплінню Озоноруйнівні Що спричиняють окислення Що спричиняють забруднення та зараження ґрунтів
* Без сумніву, мають на увазі, що перетворення речовин у цій групі виникають за умов (наприклад, температури) поблизу виконання технологічних операцій або за робочих режимів. Прикладом є утворення багатогалогенних діоксинів (хімічним) обробленням термопластичних формувальних сумішей, що містять добавки, які належать до цієї групи.	

ДОДАТОК С

ПРИКЛАДИ ЙМОВІРНИХ КРИТИЧНИХ КОМПОНЕНТІВ І ЧАСТИН

Декларуючи небезпечні речовини, можна зосередити увагу на деяких компонентах або частинах виробу, які іноді потрібно видаляти й вибірково обробляти для безпечного оновлення та екологічно прийняттого утилізування (знищення) таких виробів, як:

- конденсатори і перетворювачі;
- реле й вимикачі;
- газорозрядні (розрядні) лампи;
- батареї та акумулятори;
- діоди, ректифікатори і частини з фотопровідними шарами;
- електронно-променеві трубки;
- дисплеї;
- незаймісті пластмасові кожухи.

Код УКНД 13.020.60; 29.020; 31.020

Ключові слова: анкета декларування матеріалів, критерії, настанова, небезпечні речовини, основні правила побудови, процедура розроблення, речовини обмеженого застосування.

Редактор **Н. Кунцевська**
Технічний редактор **О. Касіч**
Коректор **Т. Нагорна**
Верстальник **Р. Дученко**

Підписано до друку 12.08.2008. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 0,93. Зам. Ціна договірна.

Виконавець
Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115

Свідоцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 р., серія ДК, № 1647